

Emnerapport 2020 vår

Emnekoder og navn:

NOLI312: Nordisk: Litterært masteremne D

RET255: Nordisk retorikk med bacheloroppgave

RET205: Nordisk retorikk

Tema V2020: *Opplysningens retorikk? Politisk litteratur i det lange 18. århundre*

Emneansvarlig: Are Bøe Pedersen

Andre faglærere: Erlend Liisberg (LLE), Peter Hatlebakk (AHKR)

Emnerapport: Are Bøe Pedersen

Oversyn:

NOLI312 og RET255/205 har tidligere blitt undervist som et emne som kombinerer retorikk og litteraturvitenskap, med litt ulik innfallsvinkel, men gjerne med vekt på politisk litteratur. Denne utgaven av faget ble utviklet for å gi et komplementerende tilbud til versjonen av faget som gikk våren 2019, som tok for seg politisk litteratur på 1800- og 1900-tallet. Det har blitt tilbudt få emner de siste årene med fokus på 1600- og 1700-tallet, og dette emnet er til en viss grad en respons på dette. Emnet ble tilbudt i tre utgaver, med felles undervisning. Forskjellen mellom de to er eksamensform (RET255 med bacheloroppgave og justerende muntlig, de to andre med 7-dagers hjemmeeksamen). Mellom 311 og 205 var forskjellen først og fremst vurderingskriterier og tillatt lengde på hjemmeeksamen.

Pensumet bestod av tre hovedkategorier: Primærtetekster av Ludvig Holberg, andre primærtetekster fra 1600- og 1700-tallet (noe på engelsk, en del fransk og tysk i oversettelse), og et teoretisk pensum av sekundærlitteratur. Pensumet ble i all hovedsak fastsatt av undertegnede, men fikk også innspill fra fagmiljøet på nordisk litteratur og den tverrfaglige

forskergruppen for 1700-tallsstudier ved UiB.

Undervisningen var organisert i ti temabolker på 3+1 time (3 timer undervisning med seminarmodell, 1 time kollokvium). Det obligatoriske arbeidskravet var å presentere en teoritekst for medstudentene (et unntak ble innvilget for en student som tok emnet fra utlandet, vedkommende leverte et mindre skriftlig arbeid som kvalifiseringsoppgave i stedet). På grunn av koronapandemien og tiltakene den førte til, ble undervisningen omlagt til et heldigitalt tilbud i løpet av mars. Her ble det gjort justeringer fortløpende, men vi holdt fast på Microsoft Teams som plattform for å gjennomføre digitale seminarer som var tenkt å minne mest mulig om varianten vi hadde brukt gjennom semesteret. Det var til en viss grad vellykket, men – som vi nå vet – så er det langt mer krevende å sikre studentaktivitet i en digital setting. Faglærer Erlend Liisberg må også berømmes for å raskt ha justert sin planlagte undervisning (to økter) til å bli digitale.

Faglærers vurdering av gjennomføring

Oppmelding, strykprosent og frafall

Gitt at emnet var et fordypningsemne innenfor et nokså smalt tema, i et semester hvor lektorstudentene ikke kunne velge et fordypningsfag, var oppslutningen bedre enn ventet. Litt uventet var det at faget viste seg å være langt mer populært på bachelornivå enn på masternivå. Mitt inntrykk var at de fleste studentene på BA-nivå var studenter på nordisk bachelorprogram (i motsetning til f.eks. retorikkstudenter). Oppmeldingstallene ved starten av februar var som følger:

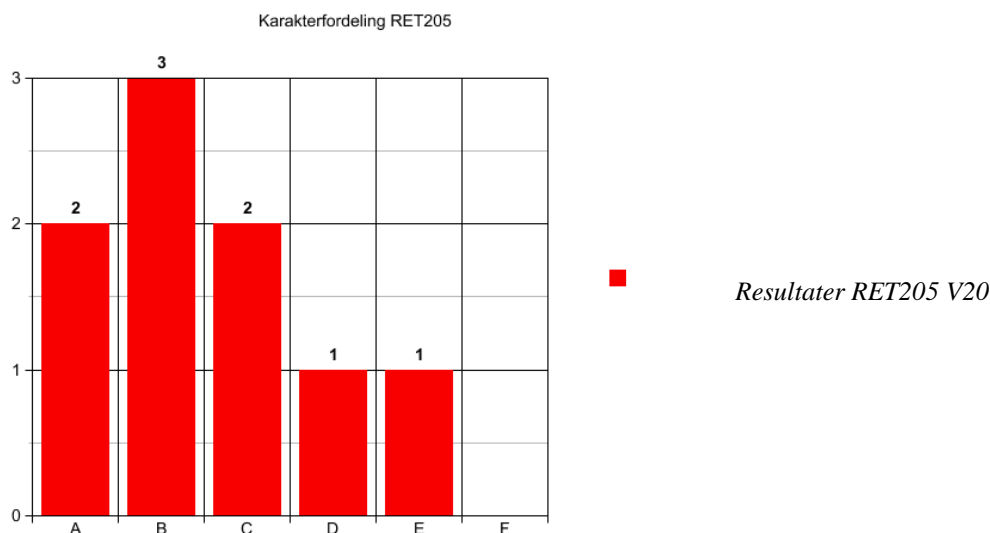
Emnekode	Antall oppmeldte per 04.02.	Besvart eksamen (27.04-04.06)	Strykprosent
RET205	12	9	0
RET255	1	1	0
NOLI312	3	1	0

Det var litt frafall underveis, mest markant mellom at undervisningen opphørte i slutten av april og at eksamen ble avholdt i slutten av mai. Samtlige av studentene meldt opp på NOLI312 fulgte undervisningen hele veien, og det var sågar flere som svarte på evalueringen

enn det antallet som til slutt tok eksamen. Dette har jeg gått ut i fra at hadde en sammenheng med koronatiltakene og endringen i rammebetingelser det førte til for en del av studentene, uten at jeg kjenner til de spesifikke årsakene til at 2/3 ikke leverte eksamen. Av de som leverte eksamen, var det ingen som strøk.

Karakterfordeling og resultater

Studenten som fulgte 255 fikk karakteren C på både oppgaven og den muntlige eksamenen. Den ene besvarelsen på 312 ble vurdert til en D. På 205 er det mulig å snakke om en karakterfordeling, siden det eksisterer flere besvarelser:

Tendensen er altså at flertallet av de som først *leverte* eksamen på dette nivået, også leverte gode oppgaver.

Oppfølging og studieinformasjon

Pensumlisten var klar i god tid, men måtte tidvis revideres underveis. Rettighetsavklaring og tilgang på eldre primærlitteratur som ikke er transkribert slik som Holbergs skrifter, er et tilbakevendende problem for denne typen fag. Mitt UiB sin annonseringsfunksjon har vært brukt som primær kommunikasjonskanal, og forelesnings- og seminarmateriale har gjennomgående blitt gjort tilgjengelig på det tilknyttede fillageret. Jeg opplevde informasjonsflyten som god også i de mest hektiske dagene i forbindelse med digital omlegging som fungerende, og dette inntrykket støttes av svarene på studentevalueringen. Et

flertall av respondentene på begge fagkodene oppgir at omleggingen til digital undervisning fungerte ganske eller svært godt.

Tilgang på studiemateriale og relevant litteratur

Primærttekster av Holberg er svært lett tilgjengelige på Holbergsskrifter.no. Andre primærttekster fra samme periode preges av litt mer varierende tilgjengelighet. Et høyfrekvent problem i så måte er at norske oversettelser av eldre tekster gjerne fremdeles er rettighetsbelagt, mens engelske oversettelser av de samme er såpass gamle at de tilfaller det offentlige domenet. Det betyr at selv om ambisjonen var å kunne tilby norske oversettelser av så mange tekster som praktisk mulig, måtte kurset i praksis basere seg på fritt tilgjengelige, engelske tekstutgaver i en del av tilfellene. Et eksempel er Thorleif Dahls Kulturbibliotek-oversettelsen av Voltaires *Traktat om toleransen* (orig. på fransk). Dette er ikke en særlig lang bok, slik at å lese et meningsfylt utdrag av den nesten alltid vil medføre at de 15% av verket biblioteket fritt kan kopiere ikke er nok. Rettighetsholderen til dette verket gikk ikke med på å gjøre et større utdrag tilgjengelig i litteraturkiosken, med det resultatet at studentene i stedet ble henvist til en gratis, engelsk oversettelse av samme tekst. Med andre ord, uten gratis kildenettsteder som Archive.org, The Gutenberg Project og diverse andre ville kurset vært svært vanskelig å gjennomføre som planlagt. Sekundærlitteratur ble stort sett gjort tilgjengelig via Oria eller i Litteraturkiosken.

Faglærers vurdering av rammevilkårene

Lokaler og undervisning

Lokalene på Sydneshaugen skole i den første delen av semesteret var godt tilpasset undervisningsformen. 4/10 økter ble imidlertid arrangert som digitale seminarer hvor alle deltok hjemmefra. Jeg underviste selv 7/10 økter, Erlend Liisberg to og Peter Hatlebakk en. Undervisningen var lagt opp som tre timers kombinert forelesning og seminar, med en time satt av til studentstyrt kollokvie. På studentenes forespørsel ble kollokvien flyttet fra etter seminarene til før, noe som ga bedre oppslutning om kollokviene.

Undervisningen fungerte helt klart bedre som et analogt tilbud enn som et digitalt. Studentene

oppgir i evalueringen å ha hatt utbytte også av den digitale undervisningen, men det er mitt inntrykk at terskelen for å delta aktivt på den digitale undervisningen var høyere, slik at disse ble mindre dialogbaserte enn det som var ønskelig, og også mindre dialogbaserte enn den undervisningen som fant sted i universitetslokalene.

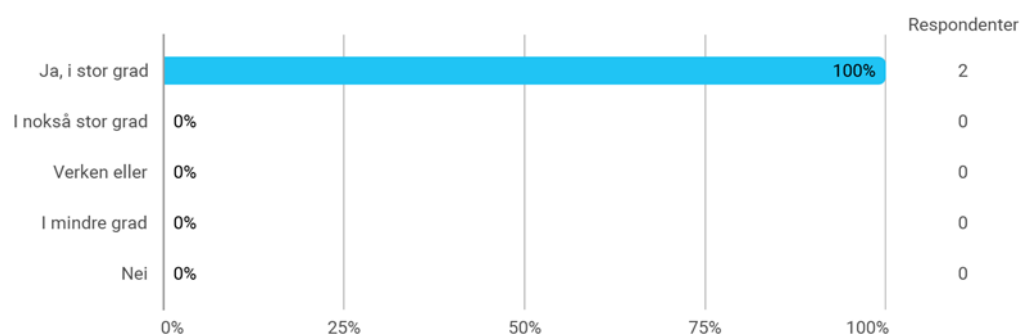
Andre forhold

Alle endringene som skyldtes koronautbruddet gjør det vanskelig å evaluere emnet direkte sammenliknet med andre, liknende emner som ikke har fått selve grunnbetingelsene like dramatisk endret underveis. Inntrykket mitt er likevel at en proaktiv i stedet for avventende holdning førte til at undervisningen i all hovedsak forløp som planlagt, selv om den ble forsinket med ca. en uke på grunn av selve omleggingen.

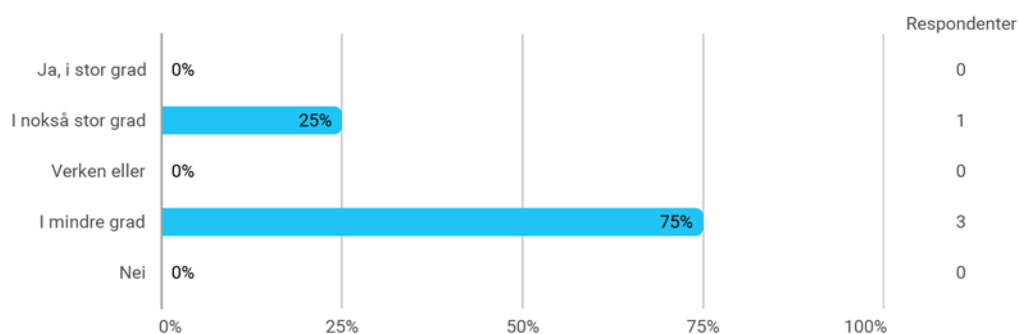
Faglærers kommentar til studentevalueringene

Evalueringen følger standardmalen, men har noen ekstra spørsmål knyttet til den digitale undervisningen. Nokså få studenter besvarte undersøkelsen på tvers av fagkodene, og den kunne ikke gjennomføres på RET255 gitt at fagkoden bare hadde en student (som dermed ikke ville vært tilstrekkelig anonymisert) – alle svarene bør altså forstås i kontekst av dette er en undersøkelse med begrenset utvalgsstørrelse. Samlet sett er det litt varierende vurderinger av faget, med noen klare forskjeller mellom respondentene på RET255 og RET312.

På RET312 svarer alle at faget i stor grad virker helhetlig:

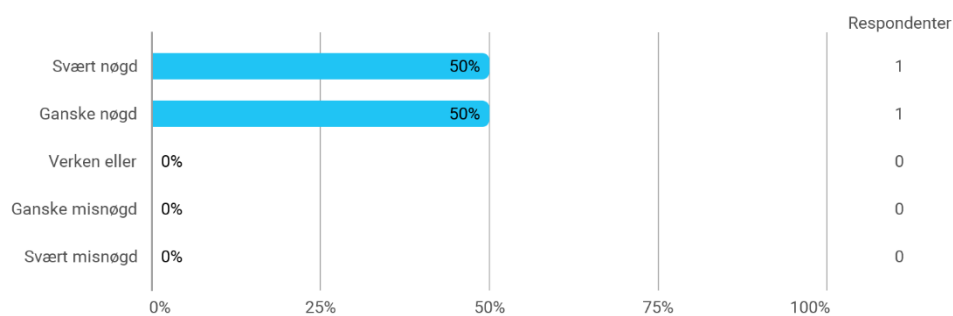

Samme spørsmål på RET205 gir et annet inntrykk:

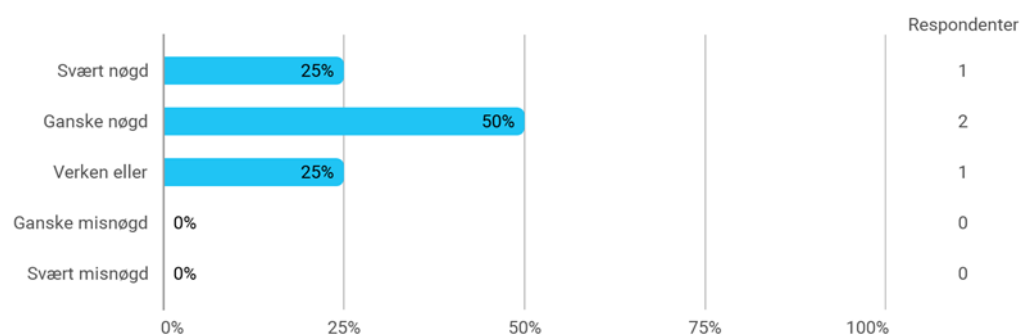

Dette tilskriver jeg fagets innretning: De ti øktene tok for seg ti ulike og nokså omfattende tema med hver sin kontekst fra 1700-tallet. Temaene har innbyrdes koblinger som blant annet bidro til å avgjøre rekkefølgen, men som kanskje ikke er like lett å få øye på om det er første gang man skal orientere seg i en materie med mange tekster og en historisk kontekst som ikke er intuitiv. Resultatene har kanskje også en sammenheng med pensumets omfang og dets vanskelighetsgrad – pensumet heller mot å være på masternivå, og kan nok fremstå vanskelig for bachelorstudenter som tidligere bare har tatt kurs på 100-nivå. Dette reflekteres også av svarene på spørsmålet om pensum: På NOLI312 svarer alle respondentene positivt på spørsmål om de er fornøyd med pensumet, og på spørsmål om pensumets relevans, størrelse og vanskelighetsgrad. Svarene på RET205 er mer varierte. De fleste svarer positivt på pensumrelaterte spørsmål om læringsutbytte, størrelse, og vanskelighetsgrad, men oppgir samtidig å i mindre grad være «fornøyd» med fagets pensum. Her hadde det hjulpet på tolkningen av nøyaktig hva med pensum studentene på RET205 opplevde problematisk dersom respondentene hadde benyttet fritekst-feltene i undersøkelsen.

Selve undervisningen får gode skussmål på begge fagkodene: Et flertall er ganske eller veldig fornøyd med undervisningen, og oppgir ellers stort eller nokså stort læringsutbytte av dem.

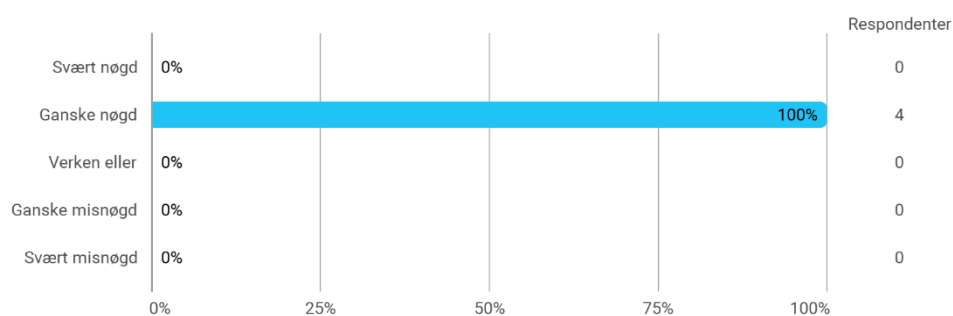
1 «Kor nøgd er du med førellesningane på emnet?» (NOLI312)

2«Kor nøgd er du med førelsingane på emnet?» (RET205)

Alle respondentene oppgir å ha fulgt halvparten eller flere av forelesningene, og et flertall fulgte 7-10 av dem.

På spørsmålene om omleggingen til digital undervisning svarer et flertall at de synes det fungerte godt, og at de er fornøyde med de digitale formene som ble valgt:

3 «Kor nøgd er du med dei digitale løysingane som blei valde?» (RET205)

Respondentene oppgir også at de fulgte undervisningen i like stor grad som før også etter at den ble digital. Noen av respondentene uttrykker en viss frustrasjon over at perioden med sosial distansering gjorde studiene vanskelig å følge av helt andre årsaker, som at de måtte ha små barn hjemme hele dagen. Denne typen situasjoner bidrar kanskje til å forklare frafallet på NOLI312 mot slutten av semesteret.

Faglærers samlede vurdering

Som et fordypningsfag om eldre litteratur var faget alltid ment å være utfordrende, men samlet sett ble kanskje vanskelighetsgraden høyere enn det som var hensiktsmessig for 200-nivå. Fagets retoriske tilsnitt medførte også en tilnærming til litteratur som nok var uvant for en del studenter. Likevel tyder eksamensbevarelsene og resultatene der på at et flertall av studentene – også på bachelornivå – har hatt utbytte av faget. Dersom jeg skulle arrangert et liknende kurs igjen, ville jeg nok revidert deler av pensum med tanke på vanskelighetsgraden, og kanskje også forsøkt å gjøre sammenføringene mellom fagets ulike tematiske bolker tydeligere.

Undersøkelsen tyder på at undervisningen stort sett var vellykket, men støtte på en del utfordringer i forbindelse med den digitale omleggingen som *nå* er velkjente, særlig i forbindelse med en digital seminarmodell og studentdeltakelse. Som en av studentene foreslår i undersøkelsen, så kunne kanskje seminarene vært kortere og i stedet blitt kombinert med korte, frittstående videoforelesninger. Det er et innspill jeg er enig i – jeg tror for eksempel at de digitale seminarene med fordel kunne ha vært kortere og mer direkte fokusert på diskusjon av primærtekster, mens «forelesnings-materialet» om kontekst og sekundærlitteratur kunne vært gjort som videoforelesninger.

Are Bøe Pedersen